

Akkoord over pensioenen stuit op obstakels

Sociale partners praten gewoon door

Het onderhandelingen over het pensioenakkoord zijn vastgelopen. Dat ligt niet aan de sociale partners, zij waren er bijna uit. Europese en Nederlandse regels blokkeren de oplossing.

Door onze redacteurs

JOS VERLAAN en

ERIK VAN DER WALLE

ROTTERDAM, 10 MAART. Vijf dagen voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2010 meldde de sociale partners vorig jaar trots hun pensioenakkoord. Geen toeval dat toen overeenstemming werd bereikt over „de noodzakelijke aanpassingen van de arbeidspensioenen”. De sociale partners wilden een basis leggen, voordat welke regeringscoalitie dan ook haar invloed zou gaan aanwenden.

In dat akkoord werden de contouren geschetst hoe problemen als de vergrijzing en de uitgeholde financiële buffers moeten worden aangepakt. In januari van dit jaar zou de uitwerking volgen, waarna „decentrale partijen in het pensioenveld” tot een betaalbaar, solidair en schokbestendig pensioenstelsel zouden komen.

Maar zover is het nog niet. Niet dat er ruzie is in de polder. Integendeel, werkgevers en werknemers waren er bijna uit. De toch al complexe materie wordt bemoeilijkt door enkele juridische tegenvallers. En daar komt bij dat ook Brussel meekijkt. Het pensioensysteem van Nederland wordt slechts gedoogd, zo stellen de betrokkenen. Want de verplichte deelname aan een pensioenvorming via onderneming of bedrijfstak is een doorn in het oog is van de Europese Commissie. Al was het maar vanwege het mededingingsprincipe. Bij elke hervorming van het systeem moet ook naar eventuele Europese gevolgen worden gekeken.

Deze week kwam het ministerie van Sociale Zaken met slecht nieuws. Volgens juristen van dit departement is het niet zomaar mogelijk om de bestaande pensioenreserves – sa-

men circa 800 miljard euro – onder de nieuwe regels te laten vallen. Pensioendeelnemers, maar ook belangenorganisaties zouden zich met grote kans op succes tot de rechter kunnen wenden omdat het recht op een gegarandeerd pensioenbedrag, eenzijdig wordt afgenomen.

Het is niet voor het eerst dat juristen waarschuwen voor een voorgestelde maatregel. Eerder lag het voorstel op tafel om voor jongere werknemers anders te beleggen dat voor oudere. Wie nog dertig arbeidsjaren voor de boeg heeft kan gemakkelijker een tegenvaller op de aandelenbeurs incasseren dan een 60-jarige. Voor die laatste zou daarom met veel minder risico's belegd moeten worden. Volgens juristen zou dit door een rechter als leeftijdsdiscriminatie gezien kunnen worden.

Los van de vele technische problemen speelt er voor hen nog iets anders: Hoe vertellen we het onze achterban? Leuk natuurlijk dat het systeem wordt hervormd en schokbestendig wordt gemaakt, maar ook de onzekerheid neemt toe. Althans, in de beeldvorming. Veel werknemers gaan nog altijd van de gedachte dat zij na hun pensioengerechtigde leeftijd 70 procent van hun laatst verdiende loon krijgen. Een fictie inderdaad, omdat die 70 procent nu ook niet altijd wordt gehaald.

Maar toch is het lastig om nu met de boodschap te komen dat pensioenen meer onderhevig zullen worden aan de nukken van de markt. Ook al is nu afgesproken dat grote financiële schokken over een periode van tien jaar uitgesmeerd zullen worden. Daarmee wordt de kans op afstempen – het korten op de uitkering – juist kleiner dan nu.

Om dit te kunnen realiseren moet ook het Kabinet een bijdrage leveren door de AOW jaarlijks met een vast percentage te laten stijgen. Daarover wordt nu nog onderhandeld met minister Kamp van Sociale Zaken. Maar dat kost geld. In ruil daarvoor kan Kamp de AOW-uitkering flexibiliseren. Dan kunnen mensen zelf kiezen. Langer willen doorwerken met een bonus of een korting voor wie eerder wil stoppen.